

Beretning for Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskulturs virke i 2015

På sidste års generalforsamling tilkendegav bestyrelsen, at Landsforeningens aktiviteter ville blive forøget i 2015. Bestyrelsen var indstillet på at trække på den pæne egenkapital, som var blevet opbygget igennem den seneste halve snes år, selvom dette ville medføre et driftsunderskud for 2015.

Mange initiativer er blevet iværksat i årets løb, og i det efterfølgende er de væsentligste omtalt.

Der er blevet afholdt to store møder i Borgergade med deltagelse af ministre. Det første møde drejede sig om regeringens "vækstpakke", hvor Landsforeningen og 10 samarbejdspartnere orienterede erhvervs- og vækstministeren, Troels Lund Poulsen, om vore synspunkter og holdninger i forbindelse med en forestående revision af planloven.

Landsforeningen har udarbejdet et omfattende høringssvar med klare synspunkter, men ministeren var tavs omkring sine hensigter. Forslaget til revision af planloven er endnu ikke fremlagt, så der er endnu håb om, at vore synspunkter er blevet hørt.

Landsforeningen havde som bekendt jubilæum i januar 2016. Dette ønskede vi naturligvis at markere, og forberedelserne hertil blev truffet sidste år og markeret med et velbesøgt jubilæumsarrangement i januar med en engageret deltagelse af kulturministeren, Bertel Haarder, samarbejdspartnere og mange medlemmer. Ministeren er meget positiv overfor Landsforeningens arbejde, og han har understreget dette ved at skrive forordet til jubilæumsnummeret af By og Land.

2015 var året, hvor Kulturstyrelsen og Realdania skulle afslutte den storstilede indsats for de fredede og bevaringsværdige bygninger. Projektet Bygningskultur2015 var parallel til den ofte omtalte fredningsgennemgang, og var tilrettelagt som en indsats overfor kommunerne, så disse er bedre rustede til at håndtere problematikken omkring de bevaringsværdige bygninger.

Fredningsgennemgangen var nødvendig for at få det nødvendige overblik over de fredede bygningers tilstand. Dette arbejde, som har vist sig mere omfattende end forventet, påregnes afsluttet i løbet af 2016. En række fredningsophævelser er for længst udmeldt, men flere vil komme i løbet af 2016, og det må forventes at fredningen ophæves for 5-6 % af de fredede bygninger. Vi er i Landsforeningen principielt imod fredningsophævelser, men vi må dog erkende, at fredningsværdierne i en række tilfælde er antastede i et sådant omfang, at en opretholdelse af en fredning er meningsløs.

Indsatsen for de bevaringsværdige bygninger er fortsat et forsømt område, men projektet har dog betydet, at mere end 200 sagsbehandlere i kommunerne er blevet oprustede på dette område. Effekten heraf er dog meget afhængig af de politiske holdninger i kommunerne, og disse ser desværre ikke ud til at flytte sig meget. Der er derfor fortsat brug for at Landsforeningen og lokalforeningerne må løfte i flok. Kun ved ihærdigt og konstruktivt arbejde kan der skabes større forståelse for bygningskultursagen.

Som et led i dette arbejde har Landsforeningen gennemført "fotoprojektet" i 8 byer, som er blevet gennemfotograferet i 2015. Fotoprojektet har indeholdt en efterfølgende udstilling med eksempler på fotograferingen og oplysninger om bygningsbevaring. Projektet har været en succes, hvor det er gennemført, men det har været svært at motivere kommunerne til at yde det nødvendige bidrag på kr. 25.000,-.

Året har været præget af en række andre planlagte projekter og tiltag, som har været nødvendige på grund af pludseligt opståede problemer – eller muligheder.

Det hidtidige "løse" nordiske samarbejde er blevet formaliseret, og der er nu besluttet at forsøge et seminar om træbygninger gennemført i løbet af 2016. Finansieringen er dog endnu ikke på plads. Som en udløber af dette nordiske samarbejde, og for at skabe opmærksomhed om vore bindingsværksbygninger, er der nu etableret et netværk af danske bindingsværksbyer. Tanken er at dette skal være et inspirationsforum for de kommuner, hvor der er meget bevaringsværdigt bindingsværksbyggeri.

Vore gamle præstegårdes situation har længe været et erkendt problem, og en række frasalgs- og nedrivningssager af præstegårde har fyldt meget i årets løb. Vi har drøftet problemet med ministeren og har været til møde i Kirkeministeriet. Vi har efterhånden fået et ret præcist overblik over vore bevaringsværdige præstegårde, og her i 2016 fortsætter vi dette arbejde, der forhåbentligt vil føre til en god dialog med Landsforeningen af menighedsråd og direkte kontakt til de menighedsråd, der endnu har ansvaret for et bevaringsværdigt præstegårdsmiljø.

De af bestyrelsen nedsatte fagudvalg har året igennem været særdeles aktive, ikke blot med fredningsindstillinger, men også med møder, hvor der har været muligheder for at markedsføre Landsforeningen og bygningsbevaringssagen. Mere om dette i de enkelte udvalgs beretninger.

I slutningen af 2015 blev projekt "Gode Byer" søsat. Ideen med projektet er at pege på, hvordan de 76 middelalderlige bykerner er blevet forvaltet på godt og ondt. Projektet har skabt en del debat – meget naturligt også i de byer, som har fået kritik. Debatten har fortsat ind i 2016, og den har forhåbentligt været en øjenåbner for kommunerne. Det er vigtigt, at Landsforeningen tør fremføre berettiget kritik, men det er naturligvis en forudsætning, at den er velovervejnet, således at "smiley-ordningen" er kvalitetssikret. Kampagnen har ført til en række møder med foredrag i lokalforeninger, kontakt til både kulturministeren og medlemmer af Folketingets kulturudvalg, samt mulighed for endnu et samarbejde med Realdania.

Ud over egne projekter er Landsforeningen indgået i et stort og flerårigt projekt startet af Realdania om bygningskulturen i landdistrikterne, hvor økonomisk stagnation har medført fraflytning og usælgelige huse m.m. Denne udvikling er en stor trussel imod de bevaringsværdige bygninger på landet.

Landsforeningen har i det forløbne år skabt kontakt med Nationalpark Vadehavet, der er den nationalpark, der rummer flest bevaringsværdige bygninger. Foreløbigt er det blevet til et projekt i samarbejde med Syddansk Erhvervsskole om efteruddannelse af lokale håndværkere, så disse i højere grad får øje for den lokale byggeskiks kvaliteter og kommer i besiddelse af de nødvendige håndværksmæssige færdigheder.

Sekretariatet modtager året igennem mange sager om nedrivninger af bevaringsværdige bygninger og lokalplaner m.v., hvor vi i hvert enkelt tilfælde er i kontakt med lokalforeningerne, således at Landsforeningens reaktion på disse afpasses efter de konkrete forhold. Det er dog desværre fortsat et problem, at vi meget ofte kommer ind i disse sager på et alt for sent tidspunkt, hvilket reducerer chancerne for at påvirke resultatet.

Som nævnt i indledningen tilkendegav bestyrelsen på sidste års generalforsamling, at Landsforeningen efter mange års omkostningsbevidst linie i 2016 forventede at bruge mindst kr. 100.000 af egenkapitalen i et forsøg på at øge sin synlighed. Dette synes vi egentligt er lykkedes ganske godt, og vi vil nu evaluere dette nærmere. Bestyrelsen har ikke p.t. planer om også at tære på egenkapitalen i 2016. Landsforeningens økonomi er fortsat udfordret.

I 2015 blev sekretariatet styrket ved, at der ekstraordinært blev afsat midler til gennemførelse af nogle store fredningssager. Vi har i øvrigt været så heldige, at en tidligere medarbejder fra Miljøstyrelsen, Ole Kaae, har tilbudt sig som frivillig medarbejder 3 formiddage om ugen. Det har ikke alene aflastet, men også skabt mulighed for at tage fat i nogle projekter, som vi længe har ønsket at igangsætte.

Uanset denne uventede håndsækning er sekretariatet hårdt presset, hvad der indimellem kan medføre ekspeditionstid, men det meste løses henad vejen. Tak til Nanna, Grethe og Iniz i sekretariatet for indsatsen.

Uden frivillige kunne Landsforeningen ikke fungere. Derfor også en tak til alle medlemmerne for deres indsats og engagement året igennem.